

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ

АСМОЛОВА Тетяна, здобувач вищої освіти спеціальності 053 Психологія

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Розглянуто толерантність як важливий механізм протидії дискримінації у сучасному суспільстві. Проаналізовано поняття толерантності та дискримінації, їхні взаємозв'язки, вплив толерантності на зниження рівня дискримінаційних проявів. Досліджено причини виникнення дискримінації та підкреслено роль толерантності як основи для створення інклюзивного та мирного суспільства.

Ключові слова: толерантність, дискримінація, інклюзивність, соціальна напруга, мирне співіснування

Толерантність – це здатність і готовність приймати відмінності інших людей, їхні переконання, погляди, традиції та спосіб життя, які можуть суттєво відрізнятися від власних. Це поняття відображає повагу до прав і свобод інших людей, прагнення до порозуміння та співіснування, незважаючи на культурні, релігійні, етнічні чи інші відмінності.

Дискримінація, з іншого боку, є протилежним явищем і проявляється в нерівному ставленні до певних груп або осіб на основі їхніх індивідуальних характеристик, таких як раса, національність, релігія, стать, вік, сексуальна орієнтація або соціальний статус. Це негативне явище має численні прояви, включаючи расову, етнічну, релігійну, гендерну та соціальну дискримінацію. Кожен з цих видів дискримінації виражає упереджене ставлення або обмеження прав певної групи людей на підставі їхньої приналежності до певної категорії. Наприклад, расова дискримінація передбачає нерівне ставлення до людей різних рас, гендерна дискримінація - нерівне ставлення до чоловіків і жінок за ознакою статі, а соціальна дискримінація часто обмежує можливості людей з різним фінансовим статусом. Дискримінація спричиняє соціальну нерівність, призводить до упереджень і соціальної напруги, руйнує гармонію суспільства

Толерантність є основою для побудови мирного суспільства, в якому кожна людина має можливість розвиватися і брати активну участь у житті суспільства, не боячись упереджень або соціальної нерівності. Вона підтримує

атмосферу злагоди, уникаючи конфліктів на ґрунті відмінностей, і забезпечує стійкість міжособистісних і міжгрупових відносин.

За визначенням доктора політичних наук, професора Анатолія Чічановського, «...толерантність — це терпимість до чужих думок, вірувань, поведінки. Це повага або визнання рівності інших, відмова від домінування чи насильства. Інакше кажучи, постійні, цілеспрямовані зусилля для створення такого інформаційного поля, яке б культивувало в людині і суспільстві настанову на самообмеження, злагоду та співробітництво, на емоційну мобілізацію на злагоду культур» [1, с. 281].

Взаємозв'язок між толерантністю та дискримінацією очевидний, оскільки толерантність виступає як протидія дискримінації. Толерантність створює умови для інклюзивного суспільства, в якому всі мають рівні права та можливості незалежно від відмінностей. Вона сприяє розвитку суспільства, яке поважає різноманітність, визнає рівність кожної людини і прагне до справедливості. Чим вищий рівень толерантності в суспільстві, тим менше місця залишається для дискримінаційних дій, оскільки толерантність зменшує упередження та стереотипи.

На думку кандидата юридичних наук Юлії Михайлової, «...сучасні зміни та перетворення, які відбуваються в Україні поступово торкаються усіх сфер життєдіяльності суспільства: економічної, політичної, соціальної, духовної та інших. Особливої уваги заслуговує соціальна сфера, адже механізми реалізації соціальної політики і рівень соціального захисту населення нашої країни потребують змін» [2, с. 178].

Толерантність відіграє ключову роль у зменшенні дискримінації, оскільки ґрунтується на принципах поваги, розуміння та прийняття різноманітності. Вона створює сприятливі умови для гармонійного співіснування людей з різними переконаннями, культурою та способом життя, що значно знижує ризики дискримінаційних проявів. У суспільстві, де розвинена толерантність, стереотипи та упередження поступаються місцем повазі до прав і свобод кожної людини. Толерантність знижує ймовірність конфліктів на ґрунті

відмінностей, оскільки на зміну ворожості та страху перед незнайомим або незвичним приходять готовність зрозуміти. Це сприяє зміцненню соціальної стабільності, зменшенню насильства і нерівності, дозволяє суспільству ефективно розвиватися.

Толерантність сприяє створенню інклюзивного суспільства, в якому кожен має можливість повноцінно брати участь у соціальному, економічному та культурному житті. Інклюзивність, заснована на толерантності, допомагає подолати бар'єри, які заважають певним групам та особам реалізувати свій потенціал. Це забезпечує рівність прав і можливостей в інклюзивному суспільстві, незалежно від культурних, етнічних, релігійних чи соціальних відмінностей. Толерантність сприяє тому, щоб кожна людина відчувала себе прийнятою, захищеною та важливою для суспільства. Такий підхід дозволяє сформувати спільноту, в якій відмінності не є причиною поділу, а слугують джерелом культурного та інтелектуального збагачення.

Як зазначають автори посібника для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування «Запобігання та протидія дискримінації в Україні» С.Пономарьов та І.Федорович, «...просвітницька діяльність, зокрема направлена на виховання толерантності та поваги до розмаїття та підвищення правової обізнаності про можливості захисту від дискримінації» [3, с. 47].

Автор вважає, що формування толерантності як соціальної цінності базується на низці психологічних і соціальних механізмів. З психологічної точки зору, толерантність розвивається через емпатію, тобто здатність розуміти і відчувати емоції інших людей, що допомагає знизити рівень упереджень. Емпатія дозволяє людині поставити себе на місце іншого, зрозуміти його почуття і потреби, що робить її менш схильною до дискримінаційної поведінки.

Таким чином, толерантність є важливим механізмом протидії дискримінації, що сприяє створенню інклюзивного, гармонійного та сталого суспільства. Психологічні та соціальні механізми розвитку толерантності допомагають знизити рівень упереджень і полегшити інтеграцію різних груп у суспільство, роблячи його більш стабільним і відкритим для всіх.

Література:

1. Галицький І. В. Типи толерантності в сучасному суспільстві. Актуальні проблеми держави і права. 2010. Вип. 52. С. 280 - 289.

URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2010_52_49 (дата звернення: 31.10.2024).

2. Михайлова Ю.О. Організація ефективної комунікації як ключового елементу підвищення авторитету працівників міліції (поліції) та налагодження взаємодії населенням. Форум права. 2015. № 1. С. 178-181.

URL:<https://dspace.univd.edu.ua/items/546399d8-6c62-4760-9346-f2278f0a7640> (дата звернення: 31.10.2024).

3. Пономарьов С.Ю., Федорович І.Ю. Запобігання та протидія дискримінації в Україні: Посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. К.: Міжнародна Представництво в Україні, 2014. 74 с.

URL:https://ukraine.iom.int/sites/g/files/tmzbd11861/files/documents/iom_booklette-06_1kolonka_screen.pdf (дата звернення: 31.10.2024).

Abstract: The article considers tolerance as an important mechanism for combating discrimination in modern society. The concepts of tolerance and discrimination, their interrelationships, the impact of tolerance on reducing the level of discriminatory manifestations are analyzed. The causes of discrimination are investigated and the role of tolerance as a basis for creating an inclusive and peaceful society is emphasized.

Keywords: tolerance, discrimination, inclusiveness, social tension, peaceful coexistence

*Науковий керівник – КОНОПЛЯНИК Дмитро
асистент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ЕМПАТІЯ ЯК УМОВА ПРОЯВУ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Бойко Світлана, здобувач вищої освіти

Спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: розкривається значення емпатії для формування толерантності як гуманістичного ставлення до людини.

Ключові слова: емоції, співпереживання, канал, соціальне оточення.

Емпатія виступає проявом психіки людини, що задає основи для позитивних відносин з соціальним оточенням. Вона є емоційною основою для формування толерантності. Під толерантністю слід розуміти поважливе відношення до різноманіття культур, способів самовираження та проявам